

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potencialne za trajnostni razvoj v okviru EU.

*Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi **Integral Green Slovenia** (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.*

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

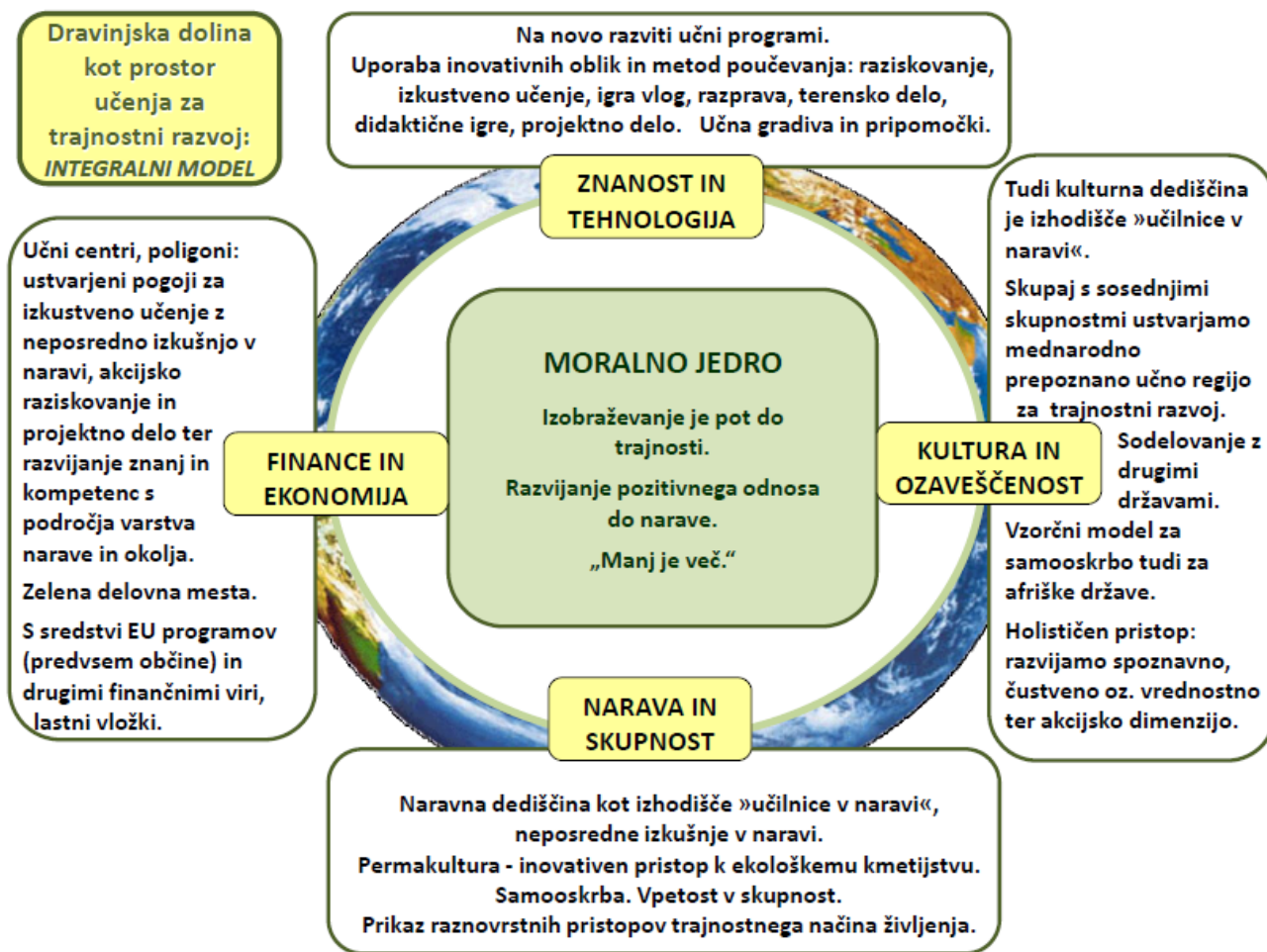
DEVETNAJSTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 95. nadaljevanje

3. 8. 2018

95. Od praktičnega učenja za trajnostni razvoj do »integralne univerze«

V zadnjih osmih nadaljevanjih ***Integralne serije*** se posvečamo vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj (VITR) kot enemu ključnih mehanizmov za vzpostavljanje integralnega zelenega gospodarstva in družbe. Konceptualno obravnavo VITR – z vidika Unesca in drugih mednarodnih organizacij, pa tudi skozi »integralna očala« - smo obogatili s praktičnimi primeri, tako na stopnjah izobraževanja otrok in mladine kot odraslih, spoznali smo nov, praktično uporaben koncept – CARE proces, poudarili pomen VITR za prehod v zeleno gospodarstvo in se v ***94. nadaljevanju*** posvetili razvoju Dravinjske doline kot učne regije za trajnostni razvoj. Ključne elemente tega inovativnega modela, predstavljene v zadnjem prispevku, je možno tudi integralno razvrstiti, kot je prikazano na spodnji sliki.

*Slika: Integralni model Dravinjske regije kot učne regije za trajnostni razvoj
(Prof. Ana Vovk Korže, Dr. Darja Piciga)*

Dravinjska dolina ima brez dvoma odlične potenciale za učenje o trajnostnem razvoju, kot sta izjemna naravna in kulturna dediščina. Vendar ima to bogastvo, ki se ga velikokrat niti ne zavedamo, tudi marsikatero drugo območje v Sloveniji, od lokalnih skupnosti do večjih regij, pravzaprav lahko za celotno Slovenije rečemo, da ima odlične danosti za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje o trajnosti. Zato je umestno vprašanje: Zakaj pa so prav v Dravinjski dolini tako uspešno razvili ta model? Prav gotovo je eden ključnih, če ne ključni dejavnik ta, da imajo »mnenjske, znanstvene« vodje, kot je prof. Ana Vovk Korže, ki znajo teorije, inovacije prenesti v prakso in povezujejo lokalne nosilce. Lahko rečemo, da so se zavestno »potopili« v naravni način življenja, od pridelave, predelave, trajnostnega upravljanja z vodo, energijo, zemljo, krepitev biodiverzitete, pa do prenosa znanj na odločevalce in druge deležnike.

V Dravinjski dolini se tudi zavedajo ugodne okoliščine, da prihaja do spremembe življenjskega stila pri bolj ozaveščenih, do načina življenja, za katerega je potrebno znanje o trajnostnem upravljanju z naravnimi viri, o samooskrbi, o trajnostnem načinu življenja. Tak stil življenja postaja pri delu prebivalcev celo moderen. Ker imajo šole (od osnovnih do fakultet) večinoma še učne načrte, ki niso skladni s temi potrebami, manjka praktično znanje. V Dravinjski dolini pa praktični programi učenja za trajnostno življenje že uspešno potekajo.

S primeri Dravinjske doline in drugih integralnih projektov, skupnosti, organizacij in širših programov, ki se že izvajajo, želimo pokazati, da imamo v Sloveniji številne nastavke za t.i. integralno univerzo, za katero se zavzemata profesorja Lessem in Schieffer. Pravzaprav se integralna univerza že dogaja, često v okviru projektov in pobud, spodbujenih in podprtih s strani Evropske unije, ki bi jih bilo potrebno bolj sistematično

povezati, ne pa ustanavljati čisto nove organizacije. O tej temi smo s profesorjema v dobrih sedmih letih našega sodelovanja večkrat razpravljali.

Lessem in Schieffer v številnih delih izražata kritiko konvencionalnih univerz, zlasti družboslovnih in humanističnih institucij in programov, ki jo lahko strnemo v naslednjih točkah¹:

- niso v stiku s perečimi problemi svojih skupnosti,
- ne koreninijo v zadostni meri v razvojnih potrebah, problemih in priložnostih posameznih družb,
- zlasti družboslovne vede prekomerno individualizirajo izobraževanje in raziskovanje,
- ne opirajo se v zadostni meri na ustvarjalni (kulturni) potencial narave in kulture vsake družbe, v kateri delujejo,
- so postale bolj »tovarne za napredovanje«, ne pa centri individualne in institucionalne prenove preko ustvarjanja védnosti in vrednosti,
- ostajajo bolj samostojni »slonokoščeni stolpi« kot integralni deli mreže znanja, ki vključuje druge razvojne organizacije.

Ob tem avtorja trdita, da imajo univerze potencial, postati pomembne odskočne deske za razširjen individualni in institucionalni, skupnostni in družbeni razvoj. Zmožnost univerze, da se, tako kot nobena druga ustanova v družbi, vključi v dolgoročne poglobljene razvojne procese, jo postavlja za enega glavnih vzvodov za integralni trajnostni razvoj. Glede na ogromne izzive, s katerimi se sooča človeštvo, si ne moremo več privoščiti, da bi bil ta potencial neuporabljen.

Koncept integralne univerze sta Lessem in Schieffer razvila na podlagi desetletij preučevanja transformativnih izobraževalno-razvojnih enot in procesov v različnih družbah. Vsi ti primeri so bili vzpostavljeni za to, da naslovijo pereče izzive, s katerimi se sooča posamezna družba, in sicer na način, da gradijo na svojih edinstvenih potencialih. Razložiti jih je mogoče s pristopom integralnih svetov, kot sta avtorja pokazala v knjigah ***Integral Development***, ***Integral Economics***, ***Integral Research and Innovation***, ***Integral Dynamics*** and ***Transformation Management***, pa tudi v novejših delih.

Temeljne značilnosti bodoče integralne univerze so v celoti izpeljane iz razvoja obstoječih ključnih univerzitetnih funkcij: to je poučevanje, raziskovanje, ozaveščanje in mišljenjsko vodstvo. Tako sta avtorja oblikovala CARE koncept s štirimi na novo opredeljenimi univerzitetnimi funkcijami, ki smo jih že spoznali²: transformativno individualno izobraževanje - (E)ducation; institucionalno (R)aziskovanje, usmerjeno v inovacije; aktiviranje skupnosti - (C)ommunity activation ter prebujanje - (A)wakening in kataliziranje družbene zavesti. Taka univerza skrbi (CARE-ing) za razvoj posameznika in skupnosti, organizacije in družbe. V integralni univerzi gredo »z roko v roki« teorija in praksa, ustvarjanje znanja in družbeni razvoj. Pristop integralnih svetov³ predstavlja ontološki in epistemološki temelj integralne univerze.

Po tem kratkem orisu koncepta integralne univerze bomo v naslednjem prispevku zaokrožili obravnavo vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj.

Dr. Darja Piciga

---

¹ Povzeto:

- po članku Schiefferja in Lessema ***The Integral University: Holistic development of individuals, communities, organisations and societies***, objavljenem leta 2014 v posebni številki Unescove revije Prospects na temo učenja in kompetenc za 21. stoletje. Dostopno prek: <http://trans-4-m.com/wp-content/uploads/2016/06/Integral-University-Schieffer-Lessem-Prospects-UNESCO-2014-12.pdf>;

- ter po predstavitvi koncepta integralne univerze na spletni strani Centra Trans4m: <http://www.trans-4-m.com/integral-worlds-theory/integral-university-theory/>.

² CARE koncept smo spoznali v dveh prispevkih: [90. nadaljevanje](#), [91. nadaljevanje](#).

³ Uvodna predstavitev pristopa, ki ga razlagamo skozi celotno [Integralno serijo](#): 16. in 22. nadaljevanje.